

100.YILINDA CUMHURİYET VE ÇOCUK

Editörler

Şahin ŞİMŞEK

Funda BULUT

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-506-5	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
100.Yılında Cumhuriyet ve Çocuk	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Şahin ŞİMŞEK	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0003-4433-0004	
Funda BULUT	Bisac Code
ORCID iD: 0000-0002-7101-3496	SOC000000
Yayın Koordinatörü	DOI
Yasin DİLMEN	10.37609/akya.2932

Kütüphane Kimlik Kartı

100. Yılında Cumhuriyet ve Çocuk / editörler : Şahin Şimşek, Funda Bulut.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
177 s. : fotoğ, grafik, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça ve Ek var.
ISBN 9786253995065
1. Sosyal Bilimler.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Ön Söz

Çocuk ve eğitim konularında büyük bir hassasiyet gösteren Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin geleceğini şekillendirmenin temel taşının çocuk eğitimi olduğuna inanmış; bu nedenle Cumhuriyet'in kuruluş yıllarından itibaren çocukların, çağın şartlarına uygun sağlıklı, güvenli, huzurlu mutlu bir şekilde yetişmelerini sağlamak amacıyla çocuk haklarına odaklanan bir çocuk politikası izlemiştir. Atatürk'ün gözünde “çocuklar Cumhuriyet ruhunu taşıyan, bilim, sanat ve düşünce alanlarında özgün ve yaratıcı ürünler ortaya koyabilen, kendi yaşamlarına eleştirel bir bakış açısıyla sahip olan olgun bireyler”dir. Atatürk'ün çocuk politikalarının özünde ve millî terbiye anlayışının temelinde çocukları sadece bedensel sağlıklı bireyler olarak değil, aynı zamanda düşünsel olarak özgün, sorumlu, fedakâr ve millî değerlere bağlı bireyler olarak yetiştirme düşüncesi yer alır.

Çocukların Cumhuriyet değerlerini anlamaları ve bu değerlere uygun bir şekilde eğitilmeleri, bilimsellik ilkesinin bir yansımasıdır. Dil, tarih ve kültür alanındaki değişikliklere uyum sağlama, dilin doğru kullanımını öğrenme ve eşit şartlarda eğitim alma, bilimsellik ilkesinin gerekliliklerindedir. Cumhuriyet değerleri çerçevesinde çocuklardan beklenen özellikler arasında, modern dünyaya ayak uydurabilmek, ulusal kültürlerine sahip çıkabilmek, ana dilini doğru ve

etkili bir şekilde kullanabilmek, ülkelerinin ulusal bayramlarının önemini idrak edebilmek ön plana çıkar. Cumhuriyet, çocukların hem birey olarak hem de millet olma bilinciyle toplu hareket ederek aktif ve bilinçli bir şekilde yaşayabilmeleri için gereken bilgi, beceri ve değerleri içerir. Türk milletinin geleceğini temsil eden çocukların her koşulda yetişkinlerden daha özel bir şekilde ele alınması gerekliliğine inanan Atatürk, Cumhuriyet'in başarısının, değerli annelerin yetiştirdiği seçkin çocuklar aracılığıyla gerçekleşeceğini ifade ederek gelecek nesillere tam bir sabır ve metanetle çalışma çağrısında bulunmaktadır.

“23 Nisan”ın hem Millî Egemenlik Bayramı hem de Çocuk Bayramı olarak kutlanması, millî egemenlik kavramı ile milletin geleceğini temsil eden çocuk kavramı arasındaki derin ilişkinin göstergesidir. Atatürk’ün bu günü çocuklara armağan etmesi, çocuklara duyduğu güvenin ve Cumhuriyet’i genç nesillere emanet etme kararlılığının bir yansımasıdır. Böylesine önemli bir emanete sahip çıkacak yeni nesilleri yetiştirmek için, genç nesillere Atatürk’ün sesini duyurmak, ülkesini düşman esaretinden nasıl kurtardığını, ekonomik atılımlarla nasıl kalkındırdığını, inkılaplarla nasıl modernleştirdiğini anlatmak, emanetin kıymetini kavratmak adına gerekmektedir. Tarih kitaplarının dışında Atatürk ve emaneti Cumhuriyetine ne ölçüde yer verildiği, özellikle çocuk kitaplarında nasıl işlendiği önemlidir. *100. Yılında Cumhuriyet ve Çocuk* adlı çalışmamız, Türk edebiyatının belirli bir döneminde, belirli bir türünde, belirli bir yazar/şairin eser/eserlerinde, ders kitaplarında, çocuk dergilerinde, müfredat programlarında, lisansüstü tezlerde, makalelerde, “Cumhuriyet, Atatürk ve çocuk” birlikteliği ile ilgili birikimi tespit etmeyi amaçlamaktadır. “Sekiz” bölümden oluşan kitabın ana temalarını “çocuk, Cumhuriyet ve Atatürk” oluşturmaktadır. Kitapta; Cumhuriyet’in öngördüğü birey yetiştirme sürecinde çocuk edebiyatının önemi ve işlevine değinilmiş, Cumhuriyet’le birlikte çocuklarda değişen okuma kültürü ortaya konulmuş, Türkçe öğretim programları, Türkçe ders kitaplarındaki Millî Mücadele ve Atatürk temaları, Atatürk ve Cumhuriyet bağlamında değerlendirilmiş, çocuk tiyatrosunda Atatürk ve Cumhuriyet değerleri verilmiş, Süleyman Bulut’un eserlerinde Atatürk ve çocuk sevgisi işlenmiş, Adnan Binyazar’ın *Atatürk Anlatıyor* adlı eserinde Atatürk’ün düşünce evrenini oluşturan temel değerler ele alınmış, Mavisel Yener’in Atatürk konulu çocuk kitapları incelenmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında ve tamamlanmasında ilk andan itibaren heyecanımızı paylaşan, Atatürk’ün izinde Cumhuriyet değerlerini yaşayan ve yaşatan değerli annelerimize teşekkürü borç biliriz. Bölüm yazarlarımıza, kitabımızı özenle basan Akademisyen Yayınevine sonsuz teşekkürlerimizle...

Kitapta kullanılan fotoğraflar, “Atatürk’ün çocuk sevgisi Genelkurmay arşivinden” ve “Atatürk’ün Çocuklara Verdiği Değeri Gözler Önüne Seren 19 Sözü”¹ sitesinden alınmıştır.

¹ Detaylı bilgi için bkz: <https://listelist.com/ataturkun-cocuklarlar-ilgili-sozleri/> <https://www.cnnturk.com/yasam/ataturkun-cocuk-sevgisi-genelkurmay-arsivinde?page=1>

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Cumhuriyetin Öngördüğü Birey Yetiştirme Sürecinde Çocuk Edebiyatının Önemi ve İşlevi.....	1
	<i>Sedat KARAGÜL</i>	
Bölüm 2	Cumhuriyet ile Birlikte Çocuklarda Değişen Okuma Kültürü.....	15
	<i>Fatma KIRMIZI</i>	
Bölüm 3	2009, 2015 ve 2019 Türkçe Öğretim Programlarının Atatürk ve Cumhuriyet Bağlamında Değerlendirilmesi.....	41
	<i>İbrahim Halil YURDAKAL</i>	
Bölüm 4	Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında “Millî Mücadele ve Atatürk” Teması Altındaki Metinlerin Değerlendirilmesi.....	57
	<i>İbrahim Fatih DEMİREL</i>	
Bölüm 5	Çocuk Tiyatrosunda Atatürk ve Cumhuriyet Değerlerine Bakış....	75
	<i>Veli GÖK</i>	
Bölüm 6	Süleyman Bulut’un Eserlerindeki Atatürk ve Çocuk Sevgisine Bakış.....	85
	<i>Bilge BAĞCI AYRANCI</i> <i>Yasemin ALCAN</i>	
Bölüm 7	“Adnan Binyazar’ın ‘Atatürk Anlatıyor’ Eserinde Atatürk’ün Düşünce Evrenini Oluşturan Temel Değerler”.....	137
	<i>Funda BULUT</i>	
Bölüm 8	Çocuk Kitaplarında Atatürk ve Cumhuriyet’in İzini Sürmek: Mavisel Yener’in Atatürk Konulu Çocuk Kitapları.....	155
	<i>Şahin ŞİMŞEK</i>	

YAZARLAR

Yasemin ALCAN

Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi,
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal
Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi
AD

Doç. Dr. Funda BULUT

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi AD

Arş. Gör. İbrahim Fatih DEMİREL

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi AD

Arş. Gör. Veli GÖK

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe Eğitimi AD

Doç. Dr. Sedat KARAGÜL

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi AD

Prof. Dr. Fatma KIRMIZI

Pamukkale Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf
Eğitimi AD

Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi AD

Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Pamukkale Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Sınıf Eğitimi AD